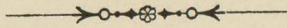

Det

Kongelige norske Videnskabers Selskabs

Skrifter

1892.

Throndhjem.

Interessentskabstrykkeriet.

1893.

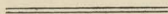

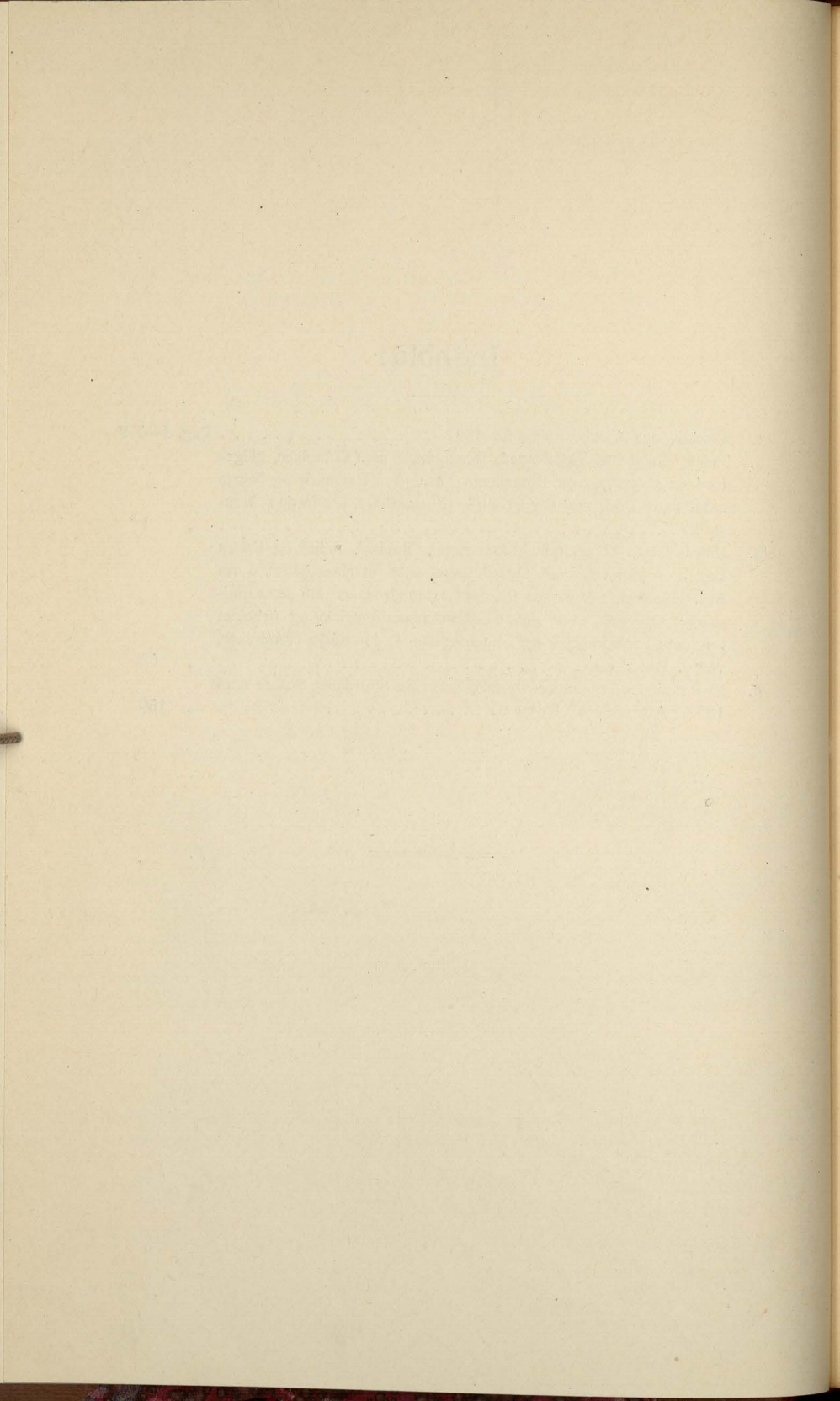
(Bb 2)

Indhold:

1.	Direktionens Aarsberetning for 1892	Pag. I—XV
2.	Biskop Gunnerus' Virksomhed, fornemmelig som Botaniker, tilligemed en Oversigt over Botanikens Tilstand i Danmark og Norge indtil hans Død, ved Ove Dahl. (Fortsættelse fra forrige Aarskrift)	” 1
3.	Liber Tobit, Liber Judit, Liber Ester, Tobias', Judits og Esters Bøger, i gammellatinsk Oversættelse efter et Haandskrift i det Kgl. Bibliothek i München fra det 9de Hundrebaar. Me den forudskikket Oversigt over det bibeltextkritiske Matriale og Arbeidet for dets Fremdragelse og Undersøgelse i de sidste Hundrebaar, ved J. Belsheim.	” 63
4.	Explorationes bryologicae in valle Norvegicæ Stjerdalen æstate anni 1892. Auctore N. Bryhn.	” 159

Aarsberetning for 1892.

Til Kongen!

Undertegnede Direktion for det Kgl. norske Videnskabers Selskab giver sig herved den Ære at aflægge underdanigst Beretning om Selskabets Virksomhed i 1892.

Selskabets aarlige Fest høitideligholdtes paa Deres Maj.s høie Fødselsdag den 21de Januar i Kathedralskolens Festsal ved et Foredrag af Selskabets Medlem, Oberstløjtnant J. Sejersted om „Arbejderne for Bestemmelsen af Jordens Form og Størrelse“. Foredraget er trykt i Thronhjems Adresseavis for 1892 No. 22.

Deres Maj.s Bidrag til Selskabet for 1892 er i Overensstemmelse med Deres Maj.s i sin Tid derom fattede Beslutning anvendt til et videnskabeligt Reisetipendium til Undersøgelser i det nordenfjeldske Norge. Efter at Bekjendtgjørelse med Opfordring til at indsende Ansøgning om dette Stipendium var udstedt gennem de offentlige Blade, blev det af Direktionen under 5te April tilstaaet Selskabets botaniske Konservator, Hr. M. Foslie, og er af ham anvendt i Sommeren 1892 til algologiske Undersøgelser i Thronhjemsfjorden og dens Munding. Om Udbyttet af disse Undersøgelser har underdanigst Beretning været indsendt gennem den Kgl. norske Hofforvaltning. Forøvrigt tillader man sig at henvise til nedenstaaende Meddelelser fra den botaniske Samlings Bestyrer.

I Generalforsamling den 23de Januar bevilgedes til zoologiske Undersøgelser Kr. 800 og til arkæologiske Kr. 100. Det først-

nævnte Beløb er blevet anvendt af den zoologiske Samlings Bestyrer, det sidstnævnte dels af Oldsagsamlingens Bestyrer, dels af Hr. Kaptein Ziegler paa Molde til Undersøgelser i Romsdals Amt. Ligeledes bevilgedes i samme Generalforsamling Dr. N. Bryhn, Hønefos, et Stipendium paa Kr. 500 til bryologiske Undersøgelser i Stjørdalen og Cand. mag. Ove Dahl et Stipendium paa Kr. 350 til botaniske Undersøgelser i det indre af Romsdals Amts Fjeld-egne, begge med Forpligtelse til af samtlige indsamlede Former at afgive mindst 1 Expl. fra hvert Findested og til inden 1 Aar at indsende Reiseberetning til Optagelse i Selskabets Skrifter.

Endelig besluttede Direktionen den 7de April af det til tilfældige og uforudseede Udgifter paa Budgettet bevilgede Beløb at tilstaa Konservator Foslie Kr. 250 som Tillæg til et lignende Beløb, der af Arbejdskomiteen for den biologiske Station hersteds var stillet til Hr. Foslies Raadighed for personlig at gjøre sig bekendt med forskellige biologiske Stationer i det nordlige Europa. — Om Udbyttet af denne Reise har Hr. Foslie til ovennævnte Arbejdskomité indsendt en Beretning, der har været tilstillet Direktionen til Gjennemsyn.

Bibliotheket har, som tidligere, været aabent til Udlaan de 5 første Søgndage i Ugen, samtidig med Læseværelset. Udlaansdagenses Antal har været 197, i hvilke der er skeet 1036 Udlaan, indbefattet c. 1830 Bind og Hefter. Laantagernes Antal har været 235. Bibliotheket er i Aarets Løb forøget med 473 Værker, deri indbefattet Tidsskrifter og Fortsættelser. Heraf er ved Kjøb indkommet c. 100 Værker, Resten som Gave. De enkelte Bind og Hefter udgjør c. 1180. Tilvæksten har efter Fag været omtrent følgende: Theologi 9 Værker, 19 Bind, Lovkyndighed 11—16, Medicin 17—22, Filosofi 5—6, Pædagogik 20—85, Mathematik 20—42, Naturhistorie 82—217, Fysik og Kemi 28—47, Økonomi 11—21, Sprogvidenskab 9—10, underholdende Læsning 22—43, Historie 129—358, Literærhistorie 22—54, Lærde Selskabers Skrifter 75—202, Skrifter af blandet Indhold, deriblandt Aviser 13—44.

Manuskriptsamlingen er forøget med 2 Nr., nemlig: 3 Aar-gange haandskrevne Prækener af G. A. Lammers, udarbejdede 1829—31, medens han var Præst ved Hospitalskirken, og 1 Pakke

private Papirer, stammende fra Pastor N. C. Schultz og fundne ved Gjennemgaaelse af det til Vor Frue Kirkes residerende Kapellani hørende Arkiv. Det første Nr. er Bibliotheket overdraget af Bispinde Laache, det sidstnævnte af undertegnede S. Skavlan.

Oldsagsamlingen har i det forløbne Aar havt en Tilvækst af ialt 130 Nr. (Katalognr. 4325—4454).

Af denne Tilvækst tilhører 26 Nr. i 13 Fund Stenalderen. Blandt de enkelte Gjenstande kan nævnes: Flintdolke eller Spydspidser af Flint fra Bud i Romsdalen, Udbygget i Nessets Præstegjæld i Romsdalen, Tannel i Lensviken og Hammer i Buviken. Fra Birkestrand paa Frei ved Kristiansund er indkommet 2 smukke meiselformede Økser af flintagtig Stenart og sammen med dem et Brudstykke af et grovt tilhugget Kar af Sten, der vel kan tilhøre samme Tid som Økserne. En Økse med Skafthul er erhvervet fra Stavnes i Aure. Slibestene for Stensager er indkomne fra Akerø og fra Herøen i Bud i Romsdalen, hvortil kommer et Par Bryner af Kvartsit, der efter sin Forekomst og Beskaffenhed ogsaa kan antages at have været benyttede til Stensager. Af Gjenstande tilhørende den arktiske Stenalder er ogsaa i 1892 indkommet Fund fra det bekjendte Findested paa Bøleseter i Flatanger, bestaaende af Brudstykker af Spidser og Knive, samt en Økse af Skifer og dertil, som ofte tidligere, endel Værkstedrester af Flint. Fra Ødegaard, Væø Pgd. i Romsdalen er et Par Fund af Stensager, hvoriblandt en Økse og en Pilespids af Skifer.

Fra Broncealderen har Samlingen afvigte Sommer faaet et meget værdifuldt Fund, et Gravnund fra Gjørø paa Inderøen. Som sedvanligt ved Gravnund fra denne Periode er det ikke meget stort. Det bestaar af en rund Brystplade („Tutulus“) og en Naal, begge af Bronze. Den sidste, som er temmelig eiendommelig ved den Maade, hvorpaa de to Spiralsnoninger foroven er anbragte, vil blive afbildet i Aarsberetn. fra For. til n. Fortidsm. Bev. Fundet gjordes i en mandslang Gravkiste af reiste Heller med Dækheller over, der omsluttedes af en Røs af Kupelstene. I Kisten indeholdtes Levninger af et ubrændt Lig. Røsen var anbragt paa en Fjeldknaus, høit op fra Borgenfjorden og med vid Udsigt over Fjorden og Omegnen. Saa faatallige som Gravnund fra Broncealderen er i

Norge, er ethvert nyt saadant Fund selvfølgelig af megen Betydning. Det her foreliggende er derhos af Interesse, fordi Findestedet kun ligger faa Kilometer fra Gravfeltet paa Tonnes i Sparbuen. Paa dette Sted er der i 6 Røser gjort sikre Fund fra Broncealderen, og 5 andre har vist sig ved sin Struktur at være saa overensstemmende med dem, at de, uagtet de ei indeholdt Oldsager, med Sikkerhed kan henføres til samme Periode. (Jf. Aarsb. fra For. til n. F. Bev. 1880.) Denne for Norge enestaaende store Samling Grave fra Broncealderen har hidtil staaet som en ganske isoleret Gruppe, idet det nærmeste Sted, hvorfra man ellers kjender sikre Gravfund fra denne Periode er Række i Skatval Sogn i Stjørdalen. Ved Fundet paa Gjørv gjøres det imidlertid sandsynligt, at den første Bebyggelse i Broncealderen, hvorfra disse Gravsteder er Levninger, har havt en videre Udstrækning omkring Beistadfjorden og Borgenfjorden.

Fra ældre Jernalder er nogle faa af de indkomne Fund. Fra Risvik i Overhallen er erhvervet en større Spiralring af sølvblandet Guld med en Vægt af 41 Gr. Fra Risegjerdet i Opdal er indkommet to ufuldstændige vævskyttelformede Beltestene, indblandede i indsendte Fund fra yngre Jernalder. Fra Tornes i Frænen Pgd. i Romsdalen er kommet et mindre Gravfund bestaaende af Vaaben af Jern.

Som sedvanligt bestaar den overveiende Del af den Forøgelse, Samlingen har faaet i afvigte Aar, af Fund fra yngre Jernalder. Hertil hører i det hele 56 Nr. i 14 Fund. Blandt disse er der en Række Gravfund, hvis Indsendelse til Samlingen skyldes Hr. Kaptein Zieglers Virksomhed. Heriblandt er et Fund af Vaaben og Redskaber af Jern fra Villa i Vestnes Pgd. Fremdeles 4 Fund fra Hen i Gryttens Pgd., hvoraf det ene kun bestaar af et Par skaalformede Spender, de øvrige af Samlinger af Vaaben og Redskaber, for en Del vel bevarede og tildels af mere end almindelig Iuteresse. Fra Aakvik i Bindalen er et mindre Gravfund af Vaaben. Fra Birkestrand paa Frei ved Kristiansund er indkommet et Brudstykke af en af de rigt ornamenterede og forgyldte bøileformede Spender af Bronze i irsk Stil. Fremdeles er der ogsaa i 1892 indkommet en Samling fra det rige Felt paa Risegjerdet i Opdal. Det

er ialt et Snes Numere, med Undtagelse af et Par Spydspidser, altsammen Brugsredskaber af Jern. Blandt disse kan nævnes 2 smaa Bjelder af Form som NO 592, den ene helt bevaret, bestemt til at anbringes paa Ride- eller Sæletøi. Saadanne Bjelder forekommer ikke sjelden paa Østlandet, men er nordenfjelds formentlig meget sjeldne; ialfald har vor Samling ikke tidligere ei Exemplarer af dem.

En ikke ringe Del af Aarets Tilvækst bestaar endelig af Gjenstande fra Tiden efter Reformationen. Af saadanne er navnlig erhvervet endel Tæpper og Pudebetræk med gammel Bondevævning og endel Kopper af Træ. Da Landet mangler et Folkemusæum, hvori dette Slags Ting kunde have sin bedste Plads, er Oldsagsamlingerne nødte til at strække sig i det længste for at bevare et Udvalg af dem.

Præparationen af Jernsager har fremdeles været fortsat efter den nye Methode, i det hele med tilfredsstillende Resultat. Det viser sig imidlertid i høi Grad nødvendigt, at Samlingen kan disponere over en Præparant baade til disse og andre Præparationsarbejder, da Bestyrerens Tid bliver altfor optaget dermed til Skade for meget andet Arbeide, som burde udføres.

Selskabets **Mynt- og Medallesamling** er i 1892 dels ved Gaver, dels ved Kjøb eller Bytte med Dubletter forøget med 24 Medailler, 271 Mynter, 11 Pengesedler og 5 Jettens og tæller nu det hele omtrent 12,000 Nr., hvoraf over 1000 Medailler eller Medailleaftryk. Kongl. Svenska Vetenskaps-Akademien i Stockholm har skjænket Samlingen 2 Medailler, nemlig Aarets Erindringsmedaille over afdøde Generaldirektør Huss og en i 1891 slaaet Bronce-medaille til Minde om Prof. Sven Lovéns 50-aarige Embedsjubilæum. Fra Bestyrelsen for Landbrugsudstillingen i Skien er modtaget 1 Expl. af Udstillingens Belønningsmedaille, samt fra Bestyrelsen for 9de almindelige Landbrugsmøde i Kristiania 1892 1 Expl. i Sølv og 1 do. i Bronce af Landbrugsmødets Medaille. Gaver er ogsaa indkomne fra 18 forskjellige private Personer; blandt disse bør særlig fremhæves de værdifulde Gaver, der er modtagne fra d'Hrr. Handelsmand Fr. Lundgren hersteds og Bergværksdirektør A. Getz i Spanien. 9 angelsachsiske og tyske Sølvmynter, antagelig fra

10de Aarh., der er fundne ved Gaarden Sand i Værdalen, sammesteds som det i 1882—83 derfra indkomne Myntfund, er ved Kjøb erhvervede for Samlingen. Haandbibliotheket er forøget ved Indkjøb af „Numismatiska Meddelanden XII“, Stockholm 1892, samt ved Gave af P. A. Munchs Den ældste nordiske Runeindskrift, Kristiania 1848. Revision og delvis Omskrivning af Katalogen har været fortsat som tidligere. Da det til Indkjøb bevilgede Annuum paa Grund af de stigende Priser paa det nærmeste var forbrugt ved Udgangen af August Maaned, blev der ved Direktionens Beslutning af 17de September af det til tilfældige Udgifter paa Budgettet bevilgede Beløb tilladt yderligere anvist indtil Kr. 50 til Dækkelse af Samlingens Udgifter i den resterende Del af Aaret. Af dette Beløb var ved Aarets Udgang kun en Ubetydelighed ubenyttet.

Den zoologiske Samling er bleven forøget med flere indenlandske Pattedyr, hvoriblandt her skal nævnes en gul Varietet af Hare fra Singsaas, *Arvicola glareolus* og *Myodes schisticolor*, en usedvanlig stor og smuk Bjørn fra Mosviken, Blaaræv og Overgangsformer mellem denne og typisk Fjeldræv (*Vulpes lagopus*), flere Kuld Rævunger i et Antal af 3—7 i hvert Kuld, samt Jerv (*Gulo borealis*) fra Stadsbygden. Af udenlandske Pattedyr er erhvervet en voksen Orangutan (*Simia satyrus*) fra Sumatra og etpar audre Aber, Bæver (*Castor fiber*) fra Tyskland, Flodsvin (*Cavia capybara*), Tiger, sort Panther (*Leopardus melas*), Puma (*Puma concolor*) og Hyæne (*Hyæna striata*). Desuden er anskaffet 2 smukke Exemplarer af Grønlandssæl (*Phoca grønlandica*) fra Ishavet, samt nogle andre Arter. Flertallet af de her nævnte Pattedyr savnedes tidligere i Samlingen.

Den indenlandske Fuglesamling er forøget med et større Antal Skind, som væsentligst vil blive anvendt til Bytte, samt ca. 35 opstillede Expl., hvoraf flere er i Dragter nye for Samlingen, og følgende Arter savnedes: Trælærke (*Alauda arborea*), nordisk Løvsanger (*Phyloscopus borealis*), som hos os kun findes i ringe Antal i Sydvaranger, et smukt Expl. af den sjeldne Rakkelhøne (*Tetrao uragallo-tetrix*), skudt ved Røros, Skiheire (*Platalea leucorhodia*) fra Farsund, hvoraf, saavidt vides, blot 2—3 Expl. har været iagttaget her i Landet, samt Taffeland (*Fuligula ferina*)

Desuden skal fremhæves den sjeldne Maage *Larus leucopterus*, en Varietet af *Larus glaucus*, Steppehøne (*Syrnhaptes paradoxus*) fra Farsund og en smuk Han i Vaardragt af Blaakjælke (*Sylvia succica*). Af udenlandske Fugle er ved Bytte eller Kjøb erhvervet 10 Nr., hvoriblandt afrikansk Struds (*Struthio camelus*), amerikansk Struds (*Rhea americana*), Kivi (*Apteryx Oweni*) og den nu næsten uddøde Samoadue (*Didunculus*). Den afrikanske Struds mangler de store Hale- og Vingefjær, da et komplet Expl. ikke alene er meget vanskeligt at erholde, men de nævnte Fjær har en Værdi af 5—600 Kr.

Den zootomiske Samlings væsentligste Forøgelse [er et Skelet med Barder af Vaagehval (*Balænoptera rostrata*) fra Lyngenfjord, hvilket dog endnu ikke er opstillet af Mangel paa Plads, Skelet af den ovenfor nævnte Jerv fra Stadsbygden, samt et større Antal Kranier af Sæler, Hvidfisk og Isbjørn fra Spitsbergen.

Arbejdet med at omstille Fuglene paa ensartede Stativer har været fortsat, og alle Søfugle er blevne forsynede med trykte Etiketter. Der er anskaffet to nye Skabe til Aber og Ræve, og et Par af de gamle Skabe er omordnede og oppudsede, samt delvis forsynede med nyt Inventar for at vinde Plads.

Hvad Samlingen af Fiske angaar, saa er det nu en Sjældenhed, at Expl. af særegen Interesse erholdes til denne, eftersom Fiskefaunaen i Fjorden og ved Kysten udenfor i en lang Aarrække har været undersøgt og har vist sig at være temmelig konstant. Her kan kun nævnes, at i Juli 1892 fangedes lige ved Byen et usædvanlig stort Individ af den i Fjorden sjeldne *Argentina silus*, og at flere Expl. er indkjøbte af *Raja nidrosiensis*, til Bytte med andre Samlinger, en Art, som ikke er fundet paa andre Steder end i Trondhjemsfjorden, men endnu hyppig faaes paa Dybvandsline. Desuden er modtaget en *Lampris guttatus* fra Kysten og afgivet som Bytte til en udenlandsk Samling. Nogle udenlandske Reptiler og Insekter er indkomne som Gave. Indenlandske Insekter (Diptera) har Samlingsbestyreren selv leilighedsvis indsamlet ved Siden af Undersøgelserne i Fjorden. Ordningen og Bestemmelsen af de udenlandske Koraller har været fortsat, og Inventariet hertil er blevet noget forøget.

VIII

Undersøgelserne i Fjorden har været ledsaget af høist ugunstige Omstændigheder, dels paa Grund af den uafsladelig kolde, regn- og stormfulde Sommer, dels fordi det paa Grund af Sildefisket var vanskeligt at erholde Arbeidsfolk. Hertil kommer, at paa nye og ukjendte Lokalteter er mange Undersøgelser kun foreløbige og ofte uden direkte Udbytte. En saadan Lokalitet var især Bergbakkerne ved Kvithyllen i Rissen. Fra Grunden ved „Rognen“ gaar Bakkerne næsten lodret ned til det allerstørste Dyb, som findes i Fjorden (c. 350 Favne). Saadanne Bakker er de vanskeligste at undersøge, da det kræves, at Strøm og Vind gaar imod Bakken, hvilket ikke ofte er Tilfældet. Imidlertid viste det sig, at disse Bakker er righoldige, dels paa saakaldte „Søtrær“ med det mangeartede Liv, som tilhører denne Region, dels paa andre Steder, med Oculiner eller *Lima excavata*, dels paa de bratteste Steder, med mangfoldige Former af Spongier, uden at de dog syntes at indeholde noget nyt for Fjordens Fauna, men afgav mange smukke Expl. til Supplering af Selskabets Samling og Bytte med andre. Forøvrigt har forskjellige Omstændigheder været til Hinder for nøiagtig at gennemgaa det indsamlede Materiale. I det store Dyb paa Dyndbunden nedenfor Bakkerne forekom bl. a. den sjeldne *Sipunculus priapuloides*, *Munopsis typica* og *Waldheimia septata*, der forekom i stor Mængde og nu kan kaldes almindelig i det store Dyb i den ydre Del af Fjorden, hvorimod den bliver sjeldnere i den indre Del, hvor den kun er fundet sparsomt, men ikke indenfor Trondhjem.

I nogle Uger foretoges ogsaa Undersøgelser og Indsamlinger ved Rødbjerg. Som en Mærkelighed kan anføres, at i sidste Sommer toges et halvt Snes Expl. af *Brisinga endecacnemos*, hvoraf over Halvdelen i Løbet af 1 Uge paa en enkelt Lokalitet ved Rødbjerg, hvor den aldrig før har været fundet trods mangfoldige Skrabningsforsøg. Ligeledes toges *Ophioscolex spinosa*, som er beskrevet i Selskabets Skrifter og, saavidt bekjendt, endnu ikke er funden andetsteds end i Trakten omkring Stadsbygden. 1 Expl. fra sidste Sommer er noget større end Typeexemplaret, med en Armlængde af 260 mm. Foruden ved Bundskrabninger anstilledes ogsaa Undersøgelser med udsatte Ruser, men med disse fangedes kun al-

mindelige Arter, saasom store Brosmer, men især en Mængde af *Myxine glutinosa*.

Den botaniske Afdelings væsentligste Tilvækst er en større Samling Moser fra Dr. N. Bryhn, dels indsamlet paa en Reise i Stjørdalen, hvortil han, som ovenfor meddelt, har havt Bidrag af Selskabet, dels fra andre og især de sydligere Trakter af Landet. Afdelingen mangler imidlertid Plads til en fuldstændig Ordning saavel af nævnte Samling, som af de andre temmelig betydelige Samlinger, især af indenlandske Fanerogamer, hvoriblandt Selskabets Stifters, Biskop Gunnerus's efterladte botaniske Samlinger. Disse er for Tiden dels nedpakket i Kasser, dels anbragte i Skabe i en Gang, hvor de imidlertid lider af Fugtighed, og det er saaledes absolut fornødent, at der paa en eller anden Maade bliver stillet et Rum til Afdelingens Disposition.

De i Sommeren 1892 af den botaniske Samlings Bestyrer med Deres Maj.s Bidrag til Selskabet som Stipendium paabegyndte algologiske Undersøgelser i Thronhjemsfjorden foretoges væsentligst ved Strømmen og Kvithyllen i Rissen, Vanvik, samt Throndhjem,

Algevegetationen viste sig i Regelen forholdsvis fattig. Den er saaledes fattigere og mere ensformig og de enkelte Arter ofte mere lokale, end i andre større Fjorde, hvor Bundens Beskaffenhed er gunstigere og mere afvekslende, end Tilfældet synes at være i Thronhjemsfjorden. Dog kan Forholdet først efter flere Aars Undersøgelser nærmere paavises. Da der senere vil blive givet en Oversigt over Fjordens Algeflora, skal her blot nævnes enkelte karakteristiske Former. I Litoralregionen ved Throndhjem forekom saaledes *Ralfsia verrucosa* (L) *Aresch* i betydelig Mængde paa Træstolper, dog temmelig lokal. Her fandtes tillige *Ralfsia clavata* Cr., som ikke tidligere har været iagttaget ved Norges Kyst, samt en paa denne voksende eiendommelig Alge *Battersia mirabilis* Rke., der hidtil blot har været fundet ved Berwick on Tweed i England. *Fucus ceranoides* L optræder formationsdannende ved Bratøren, og ved Kvithyllen forekom *Corallina officinalis* L. under en Form, som nærmer sig noget til *C. hæmisphærica* Fosl., og som synes at forbinde sidstnævnte med Hovedartens typiske Form.

Den sublitorale Flora er her som andre Steder mere vekslende

end den litorale, men paa store Strækninger er Bunden blot saakaldt død Bund, hvor saavel Dyre- som Planteliv er yderst svagt repræsenteret. Dette er saaledes Tilfældet paa flere Lokalteter ved Rissen og Vanvik, og flere andre Steder bestaar Bunden af saagodtsom ublandet Ler, som for Algevegetationens Vedkommende kan sættes i Klasse med død Bund. Ved Munkholmen fandtes et enkelt Individ af en Tilopteride, som sandsynligvis danner en Overgangsform mellem *Hoplospora globosa* og *Scaphospora speciosa* Kjellm. Den er nærmere omtalt i „Algological notices“ i Selskabets Skrifter for 1891. Ved Kvithyllen optraadte *Chrysomenia clavellosa* i stort Individantal ved Springflods Ebbegrænse og indtil 1 Favns Dybde, og saavel her som ved Vanvik danner *Kallymenia septentrionalis* eller en mellem denne og *K. reniformis* staaende Form en væsentlig Bestanddel i en for Fjorden egen Formation, der antagelig vil blive at betegne som Kallymenia-Formationen.

Nogen elitoral Region har ikke været paatruffet, og en saadan synes neppe at forekomme i Fjorden. Den sublitorale Region afsluttes nemlig i Regelen ved en Dybde af 15—20 Favne, hvorfra bratte Bergbakker, hvis øvre Kant oftest er bedækket med et mægtigt Lerlag, fører ned til Dybder paa 50—200 Favne, hvor som bekjendt Plantevegetation saagodtsom aldrig forekommer.

Mineralsamlingen er i 1892 bleven meget væsentlig kompletteret.

Dels ved Bytte af Samlingens mange Dubletter, dels ved Kjøb er flere typiske Mineralier saavel fra norske som fra udenlandske Mineralforekomster erhvervede gennem Mineralienniederlage i Freiburg, Carl Droops Mineralhandel i Plauen ved Dresden, Dr. Krantz's Mineralhandel i Bonn, L. Schmelck i Kristiania og Universitetets Mineralkabinet.

Samlingen af Bergarter til Belysning af de throndhjemske Trakters geologiske Bygning er yderligere suppleret ved Haandstykker indsamlede gennem Samlingsbestyreren.

Fra forskjellige Givere, blandt hvilke særlig kan nævnes Prof. W. C. Brygger, Konsul Gundersen, Melbourne, og Bergingeniør Chr. Nissen, Siebenburgen, er tilflydt Samlingen flere tildels værdifulde Stuffer og Haandstykker.

Paa Grund af denne rige Tilvækst har Mineralsamlingen delvis maattet omordnes.

I Overensstemmelse med Statuternes § 19 har Samlingen i 1892 været undersøgt af Hr. Prof. W. C. Brøgger, der herom har afgivet nedenstaaende som Bilag til nærværende Aarsberetning meddelte Erklæring.

Samlingerne har som tidligere regelmæssig været aabne for Publikum 2 Gange ugl. (hver Gang $1\frac{1}{2}$ Time, fra Kl. 12— $1\frac{1}{2}$), Myntsamlingen dog kun 1 Gang ugl. I Markedstiden (Slutningen af Juni) var Samlingerne aabne hver Dag fra 12—2 og i Turisttiden hver Dag fra 1—2, undtagen Søndag. Ogsaa udenfor denne Tid har Adgang kunnet erholdes ved Henvendelse til Selskabets Vagtmester. Besøget har været meget godt.

Brændevinssamlagets Bestyrelse knyttede til Samlagets Bevilgning for 1892 en Forestilling til Direktionen om i den lyse Aarstid ogsaa at holde Samlingerne aabne hver Søndag Eftermiddag, mindst 2 Timer. Denne Foranstaltning kunde man imidlertid paa Grund af den fremskredne Aarstid først iværksætte fra 1893.

Da den Plads, som Selskabets nuværende Lokaler frembyder, ved Samlingernes stadige Forøgelse har vist sig utilstrækkelig, navnlig ogsaa efter at Selskabet har udvidet de naturhistoriske Samlinger med en botanisk Afdeling, lod Direktionen udarbejde en Tegning med Omkostningsoverslag over en Tilbygning til den nuværende Bygning i Overensstemmelse med den Udvidelse af Lokalerne, som allerede var forudsat ved Selskabets Byggearbejde i Syttiaarene. Omkostningerne ved Opførelsen af denne Bygning med det fornødne Inventarium blev beregnet at ville udgjøre c. Kr. 40,000. Om Bevilgning af Halvdelen af dette Beløb indsendte man under 24de April Andragende til Brændevinssamlaget; men Samlaget saa sig ikke denne Gang istand til at indvilge Andragendet.

Selskabet har i 1892 udgivet Skrifter 1888—90, der har følgende Indhold:

1. Direktionens Aarsberetning for 1888.
2. Do. Do. - 1889.
3. Do. Do. - 1890.
4. Index muscorum frondosorum in alpihus Norvegiæ meridionalis

- Lomsfjeldene et Jotunfjeldene hucusque cognitorum. Auctore I. Hagen.
5. Notiser til Thronhjems Omegns Flora IV, af V. Storm (med et Kart).
 6. Ad bryologiam Norvegiæ contributiones sparsæ, quas composuit I. Hagen.
 7. Supplementum muscorum frondosorum Alpium Lomsfjeldene et Jotunfjeldene. Auctt. Chr. Kaurin et I. Hagen.
 8. Oversigt over det kgl. norske Videnskabers Selskabs botaniske Samlinger, ved Ove Chr. Dahl, Cand. mag.
 9. Biskop Gunnerus's Virksomhed fornemmelig som Botaniker, tilligemed en Oversigt over Botanikens Tilstand i Danmark og Norge indtil hans Død, Kap. 1—3, ved Ove Dahl.
 10. Reiseberetning fra Adjunkt K. Lossius.
 11. Bemærkninger til Kartet
ialt c. 20 Ark.

I Generalforsamling den 5te Oktober foretoges Valg paa Vicepræsens istedetfor Rektor H. H. Petersen og 2 Medlemmer af Direktionen istedetfor Major O. Krefting og Overlærer H. Dahle, hvis Funktionstid var udløben. Valget havde det Udfald, at de Fratrædende gjenvalgtes. Ligeledes valgtes til Revisorer af Regnskabet for 1892 de fratrædende Kaptein A. B. Wessel og Cand. philos. K. Dons.

Selskabets Formue ved Udgangen af 1892 udgjorde:

Hammers Legat i Pantobligationer	Kr. 82,410.00
Paulsens Do. i Do.	„ 27,665.00
Aas & Hustrues Do. i Do.	„ 12,000.00
Hammers Legats Rentefond i Sparebanken	„ 8,476.72
Paulsens Do. i Do.	„ 669.30
Fondet af 1881 i Do.	„ 821.96
Selskabets Byggefond	„ 2,072.28
Restancer	„ 1,748.82
Kassabeholdning	„ 1,402.97
	<u>Kr. 137,267.05</u>

Derimod skyldte Selskabet til Kongsbergs Sølvverks Driftsfond
Kr. 18,000.00.

Regnskabet for 1892 udviser følgende Indtægter og Udgifter.

Indtægt:

Beholdning fra 1891 (hvoriblandt Restancer Kr. 1506.33)	Kr.	5,874.19
H. M. Kongens Bidrag	”	400.00
Statskassens Do.	”	8,000.00
Brændevinssamlagets Do.	”	4,000.00
Sparebankens Do.	”	1,888.00
Kontingent af 198 Medlemmer	”	792.00
Renter af Selskabets Obligationer m. m.	”	6,101.76
Udbytte af den Hjelmstj. Rosencroneske Stiftelse	”	1,697.99
Refunderet Told af Spiritus	”	414.38
Salg af Selskabets Skrifter m. m.	”	14.26
Ifl. Antegnelser til Regnskabet for 1891	”	5.00
		<u>Kr. 29,187.58</u>

Udgift:

Lønninger	Kr.	9,377.00
Bibliotheket	”	2,587.04
Den zoologiske Samling	”	2,455.14
Oldsagsamlingen	”	245.90
Do. Bibliothek	”	69.60
Mineralsamlingen	”	264.71
Myntsamlingen	”	299.50
Stipendier	”	2,380.85
Udgivelse af Skrifter	”	1,461.30
Renter tillagte Kapitalerne	”	1,653.81
Renter og Afdrag	”	810.00
Skatter og Afgifter	”	678.11
Lys, Brænde og Renholdelse	”	640.21
Arbejder ved Bygningen	”	1,290.44
Afsætning til Byggefondet	”	1,000.00
Udlagt Told af Spiritus'	”	391.83

Overf. Kr. 24,105.44

	Overf. Kr. 24,105.44
Forskjellige Udgifter	„ 416.95
Iflg. Antegnelser til Regnskabet for 1891	„ 13.40
Kassabeholdning	„ 1,748.82
Restancer	„ 1,402.97
	<u>Kr. 29,187.58</u>

Idet Selskabet ved sin undertegnede Direktion aflægger denne Beretning, beder det sig i Underdanighed bevaret i Deres Majestæts Bevaagenhed.

Throndhjem i Direktionen for det Kgl. norske Videnskabers Selskab, September 1893.

K. Rygh.

H. H. Petersen.

O. Krefting.

H. Dahle.

Sigv. Skavlan.

I. Richter.

Bilag.

Erklæring fra Prof. Brøgger angaaende Mineralsamlingens Tilstand:

Undertegnede havde i juni måned forrige år anledning til at bese under ledning af hr. adjunkt C. Schulz den Throndhjems Videnskabselskab tilhørende mineral- og bergartsamling.

Da hr. Schulz har anmodet mig om en udtalelse angaaende mit indtryk af denne samplings beskaffenhed og opstilling, skal jeg i den anledning tillade mig at bemærke følgende:

Samlingen er næst efter universitetets utvivlsomt den betydeligste i vort land; saavidt mig bekjendt, kan alene samlingen af Kongsbergminerale paa Kongsberg og dr. T. Dahlls privatsamling i Kragerø komme ved siden, hvorimod f. ex. mineralsamlingen ved Bergens museum er langt underlegen.

Samlingen var, saavidt jeg ved mit korte besøg kunde faa indtryk af, ordentlig bestemt og efter vore forholde smukt opstillet; etiketteringen var smagfuldt gennemført og ordningen oversigtlig.

Jeg tør trygt udtale, at hr. Schulz maa have ofret et betydeligt arbeide paa at bringe samlingen i dens nuværende stand, og at han har ære af sit arbeide herfor. De ikke faa nyanskaffelser viste ogsaa, at samlingen, saavidt dens midler tillader, er holdt godt à jour.

Kristiania d. 14/5 93.

W. C. Brøgger.

